

- “ယုံဇကရာတ် မှုံကိုဏ္ဍမိမပြ၊ ဝူကျာ်သုဇာတာဝံဂ် န်ကောန်ဇုာ်ဗြရောင်။ တလညးပင်ပွိုန် ဇိုန်ကိုတသိုက်တဲ တွဲဒိုင်ပွဲပိုန်တသိုက် မေတ္တာစိုတ်သ္မိုက်မ္မိုက်တွဲမဲဒိုင် ပွဲတလညးကို သိုက်ခလိုန်ဗုက်ဝေင်ကိုတလညးတဲ အဲဟိုဂံမိပ်စိုတ်တွဲညိ ချပ်ပွဲစိုတ်တဲ မဟိုသုာန်စုတ်ဂ် တွဲ ညးတြုတပညာ ပွဲဝူကျာ်ကောန်ဇုာ်ဗြဝတ် သာ်တွဲညးပွတ်ကေတ်ဆောတဲ ဗက်စူးထေံကွံ (မွဲးဂ်) ဟံထေက်ကြိုက်ညိရအံ။ ဟံဒ်အထိုင်သးတွဲပညာတမ္မာတမ္မာညိသံအံ” ရဝံဗောဓိသတ် ဟိုဒလောအံဗ္ဗောန်(သိုင်ရ။) (၅၅၀။ ၉-၃၀၆။ ဒု-၁၄၆။ အစောံ။)
- သိုင်ဘိမ္မသာဂ် သင်မပပခါန်ကိုကျာ်ဂ် နိမန်တဲ ခါဒနိယဘောဇနိယမပြပြဂ် တရိပ်ကိုဒါန်တဲ ဝူအံလောဝ်ကျာ်တြဲ ပင်မိင်ခပ်ရ။ ပွဲခဏဂ် သွတ်(အဇာတသတြဲ)ဂ် ညးကျိုင်ကျပ်ကိုတဲ ညး ကေတ်နင်ကိုသိုင်ရ။ သိုင်သ္မိုက်မ္မိုက်ကောန်ဂ်တဲ လတူဒီဇကု စွဲလဝ်ကောန်တဲ သ္မိုက်မ္မိုက် တွဲမဲဒိုင်တဲ ဟံကလင်ပင်မိင်ရ။ ကျာ်တြဲညာတ် သိုင်မဟိုတ်မဲဒိုင်ဂ်တဲ ရဝံကျာ်တြဲညးရ။ “ယုံသိုင်မပြ၊ ---။” (၅၅၀။ ၉-၃၃၈။ ဒု-၂၅၂/၂၅၃။ အစောံ။) ပွဲမုဗ္ဗာ/ (မိမ္မိသာရ) မင်းသည် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို မြတ်သောခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ဖြင့် လုပ်ကျွေး၍ ဘုရားကိုရှိခိုး၍ တရားကိုနာလျက်နေ၏။ ထိုအခါ (အဇာတသတ်)မင်းသားကို တန်ဆာ ဆင်၍ မင်းအား ပေးကုန်၏။ မင်းသည် အားကြီးစွာသောချစ်ခြင်းဖြင့် သားကိုယူ၍ ပေါင် ပေါ်၌နေစေ၍ သား၌ဖြစ်သောချစ်ခြင်းဖြင့် သားကိုသာလျှင် မြတ်နိုးရကား တရားကိုမနာ နိုင်။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားသည် မင်း၏မေ့လျော့သောအဖြစ်ကိုသိ၍၊ “မြတ်သောမင်းကြီး၊ ---။” (၅၅၀။ ဒု-၇၃၃။ ညောင်ကန်။) (ဟိုတ်မဲ = မေ့လျော့သည်။/ တွဲမဲ = ယစ်မူးသည်။ မိန်းမူးသည်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ - one day the Master accompanied by five hundred Brethren came to the king’s palace and sat down. The assembly of the Brethren with Buddha at their head was entertained by the king with choice of food, both hard and soft. And after saluting the Master the king sat down to listen to the law. At this moment they dressed up the young prince and brought him to the king. The king welcomed the child **with a strong show of affection** and placed him on his lap, and fondling the boy with the natural love of a father for his child, he did not listen to the law. The Master observing his **inattention** said, “Great king, -----.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book IV: p-81)
- ကာလဗောဓိသတ် မဒ်ထပိုဂိတုဂ် ဝူကျာ်ပံ့ဒုာ်မြမောဝ်တဲ ယိုက်ဒိုက်တွဲမဲဒိုင် ပွဲကောန် ဂ်ရ။ ကာလဂ် သိုင်ကွာ်ကျင်ဂ် ဝူကျာ်စိုန်ညာတ်ကိုရ ဟံဂံကျိဝါင်ဒင်တြိုင်သိုင်ရ။ ပွဲကာ လဂ် သိုင်ထေပွတ်တဲ “ဇေံတွဲမဲဒိုင်ကိုကောန်ဇေံတဲ အဲဒ်တွဲသိုဇေံဂ် ဇေံဟံပအလေဝ် မာနကိုအဲဟာ” ဂးတဲ ကလေင်အာကွဲရ။ ကိုအာကော်ဗာဇူခါတ် (ကိုဂစိုတ်ကွဲဗောဓိ သတ် မဒ်ကောန်သွတ်ဇကုဂ်ရ။) (၅၅၀။ ၉-၃၅၈။ ဒု-၃၀၈။ အစောံ။) (ပွဲမုဗ္ဗာ/ ထို ဓမ္မပါလမင်းသားကို ခုနစ်လရှိသောကာလ၌ မယ်တော်သည် နံ့သာရေဖြင့်ရေချိုး၍ ကစား စေလျက်နေ၏။ မင်းသည် မိဖုရားနေရာအရပ်သို့ သွား၏။ မိဖုရားသည် သားကိုကစား

စေလျက် သားဦးချစ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ မင်းကိုမြင်၍လည်း နေရာမှမထ၊ မင်းသည် “မိဖုရားကား ယခုကပင်လျှင် သားကိုမှီ၍ မာနပြု၏။ ငါ့ကို တစ်စုံတစ်ခုမျှ မမှတ်၊ သားကြီးသည်ရှိသော်ကား ငါဦးလူဟူသောအမှတ်ကိုမျှ မပြုလတ္တံ့။ ယခုပင်လျှင် ထိုမင်းသားကို သတ်အံ့” ဟု — ခိုးသူသတ်ကို ခေါ်စေ၏။ (၅၅၀။ တ-၃၉။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ When he (the Bodhisatta) was seven months old, his mother had him bathed in scented water and richly dressed and sat playing with him. The king came to the place of her abode. And as she was playing with the boy, being filled with a mother’s love for her child, she omitted to rise up on seeing the king. He (the king) thought, “Even now this woman is filled with pride on account of her boy, and does not value me a straw, but as the boy grows up, she will think, -----”. “I will have him put to death at once” (said the king and he summoned the executioner into his presence. (The Jataka: Vol. III & IV: Book V: p-118) (ဟံ့ပအလေဝ် = တစ်စုံတစ်ခုမျှမမှတ် = to not value a straw) (ပအလေဝ် = to value) (တင်သမ္ဘိ။ ဂလာန်မန်ဂ်ကို ဂလာန်ဗွာဂ်ကို ဂလာန်အင်္ဂလိက်ဂ်ကို ဗွဲအဓိပ္ပါယ်တုင် သုတ်ကိုလေဝ် ဗွဲဝေါဟာရဂ် ပျုပ်ပျီရင်သ္လာအံ့ဟံ့ဂ်ရ။)

- “ယုံသွာတဝိင်၊ တွအဲတိင်ထဏညိရ” သကိုပ်ကွင်မှာလိတံဂ်ဂး။ “ယုံနာပိုတံ၊ ပဲ့ဒေါင်မှာ သွိုတံဝံဂ် ကဇ္ဇော်ဂြိုင်ကွင်သန်။ ညံမိင်တဝိင်အဲတဲ စိုတ်ဇံဇွဲမဲတိုန်တဲ ညံဒပတ်ဒးကွင်နဲ ပိုတံတဲ ဖေက်ကွင်နာပိုပြုအာပွန်ရ” သွာတဝိင်ဂး။ (၅၅၀။ ၆-၃၆။ ၃-၃၈။ အစွဲဝံ။) ပဲ့မူဗွာ/ ထိုစောင်းသမားကိုခေါ်၍ “ငါတို့နားထောင်ကုန်အံ့၊ စောင်းတီးလော့” ဟုဆိုကုန်၏။ “အကျွန်ုပ်သည် အကယ်၍ စောင်းကိုတီးငြားအံ့၊ ငါးတို့သည် လှုပ်ကုန်လတ္တံ့။ ထိုအခါ သင်တို့၏လှေသည် ပျက်စီးလတ္တံ့” ဟု (စောင်းသမား)ဆို၏။ (၅၅၀။ တ-၅၃။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူဗွာမဲ့ပွန်/ သဂ္ဂသည် - သဘောဆိပ်မှ လှေကြုံစီး၍ ထွက်လာခဲ့ရာ လှေခမပေးနိုင်သဖြင့် လှေသားများအား စောင်းသံဖြင့် တီးခတ်ဖျော်ဖြေပေးရသည်။ သာယာသောသူ့စောင်းသံ၌ ယန်မူးမိကြသောငါးများသည် လှေသွားရာလမ်းတစ်လျှောက် လိုက်ပါလာကြသည်။ (အနှစ်ချုပ်-၅၅၀။ ၄၆၁။ နှလုံးလှစာတည်းအဖွဲ့။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ When the ship was fairly off, they called him and bade him make music for them. He said, “I would make music, but if I do, the fish will be so **excited** that your vessel will be wrecked.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book V: p-124) (စိုတ်တွဲမဲ = to be excited)
- သွာတဝိင်ဂ် ဂိုင်ပွိတ်ထဏတဲ တိင်တဝိင်ဂ်တဲ နလှေင်အခိုက်တဝိင်ဂ် နရမျာင်ဒယော်ဂ် ရမျာင်တဝိင်ကိုရမျာင်ဒယော်ဂ် ဟံ့ဝံသ္လာတ်ဂ်ဒ်တဲ နဗရတဝိင်ကိုဒယော်ဂ် ဗရူစါဂ်ဥိုက်ပေင်တ နရလောန်ကိုဗွတ်ဂ်ဒ်တဲ ညးကွင်ဂမ္ဘိုင်မိပ်စိုတ် ဇွဲမဲတဲမဲလောန်ဒ်တဲ ထောင့်ိုင်ပွိန်တဲ လှေကြုံဇာတ်ရ။ ကဗျောတ်ကဇ္ဇော်တံဂ် ညံမိင်ဗရတဝိင်ကိုဒယော်ဂ်တဲ စိုတ်ဇံမိပ်သျှောင်ဇွဲမဲတိုန်တဲ ကွင်ကပ်ဇ္ဇော်မဲ့ဂ် ညံသွာတိုန် လတိုင်ဇကုတဲ ညံတိုန်သျှောင်တဲ ညံပျံဖျေဇကုဇံ ပဲ့ဒေါင်ကွင်ဂ်ရ။ ဒးလယိုင်ဇကုဇံဂ်တဲ ကွင်ပြောပ်ပါဒကးအာအိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၃၆။)

ဒု-၃၁၈/၃၁၉။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ (စောင်းသမားသည်) စောင်းကိုလွှတ်၍ စောင်းသံနှင့်သီချင်းသံ၊ သီချင်းသံနှင့်စောင်းသံကို မလွန်စေမူ၍ စောင်းကိုတီး၏။ ထိုအသံဖြင့် လွန်စွာယစ်ကုန်၍ ငါးတို့သည် လှုပ်ကုန်၏။ ထိုအခါ တစ်ခုသောမကာရ်းသည် ခုန်၍ လှေတွင်းသို့ကျရကား လှေသည်ကွဲပျက်၏။ (၅၅၀။ တ-၅၃။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ --- and tuning his lute and keeping perfect harmony between the words of his song and the accompaniment of the lute string, he made music for them. The fish **were maddened** at the sound and splashed about. And a certain sea monster leaping up fell upon the ship and broke it in two. (The Jataka: Vol. III & IV: Book V: p-124)

- ဝှကျာ်ဥပရိဒေဝီ မဂပ်ဂပ်သျှိုက်မှိုက် မဂပ်ဂပ်စိုဒ္ဓောဝ် မဂပ်ဂပ်ဒးဝှုပ်ပူမှ် မှုရုပ်မဂေါင်လောန် မကလိကျော်ဗြဲပျင်မှိုက် မှုရုပ်သတ်မဟံဝှိုဝ်ဗြဲသွဝ်ညိုကို။ နွံကာလမွဲတဲ ဝှကျာ်ဥပရိဒေဝီဂ် ပကျော်ကာဂစိုတ်ရ။ သျှိုင်ဂ် ညာတ်ဝှကျာ်ပကျော်ကာဂစိုတ်တဲ ကျှိုဒ်ဝိပွဋ်သာရီ စံင်တူဗ္ဗမဲ သျှိုက်သဇ္ဇောံ သိုကိုဒဒိုက်စိုတ် ဒဒိုက်ကာယဂ်ဒ်တဲ ဇ္ဇဝှကျာ် စုတ်လဝ်ပွဲကဏ္ဍဒိုက်တဲ စွံလဝ် သွဝ်ဇံင်သတ်က်တဲ သိုကိုယွံမလောန် ဂတေဝ်ယံတဲ မသက္ကူအဟာဂ်ဒ်တဲ သတ်က်ဒိုင်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၂၀၇။ ပ-၅၈၁/၅၈၂။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ထိုအသကာမင်းအား ဥပရိအမည်ရှိသော ချစ်မြတ်နိုးစွာသော မိဖုယားသည်ရှိ၏။ ထိုဥပရိသည် အလွန်အဆင်းလှ၏။ ကြည်ညိုဘွယ်ရှိ၏။ လူမိန်းမ၏အဆင်းကို လွန်၏။ နတ်သမီးအဆင်းကို မမှီတတ်။ ထိုဥပရိမိဖုယားသည် သေ၏။ ထိုဥပရိမိဖုယားသေခြင်းကြောင့် အသကာမင်းသည် သောကဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ပင်ပန်းသည်ဖြစ်၏။ ထိုအသကာမင်းသည် ထိုဥပရိမိဖုယား၏အလောင်းကို တလား၌လျောင်းစေ၍ ဆီနှစ်ကိုထည့်စေ၍ ညောင်စောင်းနေရာအောက်၌ ထားစေ၍ အာဟာရကင်းလျက် မျက်ရည်ယို၍ ငိုကြွေးလျက်အိပ်၏။ (၅၅၀။ ဒု-၂၁၄/၂၁၅။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ His queen consort, named Ubbari, was very dear to him; she was charming, and graceful, and beautiful passing the beauty of women, though not so fair as a goddess. She died: and at her death the king **was plunged in grief, and became sad and miserable**. He had the body laid in a coffin, and embalmed with oil and ointment, and laid beneath the bed; and there he lay without food, weeping and wailing. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-108)

- “ယွံသျှိုင်မပြု၊ ပိုကိုမရှာတ်ဂ် ဟိုတ်ဝှိုဒ်မိတ်ပြဝါ နူတဲအတိက်တေံတဲ ဓိုန်ပိုတ်ဇ္ဇောံ(သေ့)ကို လေဝ် ဝှကျာ်ဥပရိဒေဝီ ဝှိုဒ်မိတ်သျှိုက် မဝှိုသျှိုက်တရင်သွံတဲရ။ ဟိုတ်နူပိုမဒးခနက်ပးလှဝှိုတဲ ကလောပိုဂမှိုင် ဟံဝှိုညာတ်ပိုတဲ ပိုညးဓါဝှိုဒ် န်မလုပ်တဲဂစိုတ်ရ လဝ်စိုတ်တဲ ကလောပိုညးဂမှိုင် သိုကိုမဒးစံင်တူ ဗ္ဗမဲဇာ်သိုလှိုလှာ် မွဲမလောန်ရမရှာတ်။ ဂ်လှိုယဲပူမှ်စံင်တူကလောပိုဂမှိုင် ညံင်မသေ့ဝှိုတ်အာဂ် ပိုသျှိုက်ဝှိုကလေဝ်စံညိုရမရှာတ်။ သျှိုင်မပြုသျှူးအခေါင်ကိုပိုညးဓါညိုရ” သျှိုင်စိုပ်ထဝ်ဂး(ကိုသျှိုင်ရ။) (၅၅၀။ ၉-၅၃၃။ ၉-၂၃၁။ အစွောံ။) ဗတ်ဗ္ဗာ/ “မြတ်သောမင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်တို့နှင့် အရှင်မင်းကြီးသည် ရှေးအတိတ်ကာလမှ အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်ဖူးကုန်၍သာလျှင် အနေဝေးသော်လည်း အရှင်မင်းကြီးအထံရောက်၍ အချင်းချင်း

ချစ်နှစ်သက်ကုန်သော အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်ရ၏။ အကျွန်ုပ်တို့သည် မုဆိုး၏ကျော့ကွင်း၌ မိခဲသဖြင့် အကျွန်ုပ်တို့၏ ဆွေမျိုးအပေါင်းတို့သည် အကျွန်ုပ်တို့ကိုမမြင်ရ၍ နှစ်ခုကုန်သော အကျွန်ုပ်တို့သည် သေမင်းလက်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ရပြီတကားဟု အကျွန်ုပ်တို့၏ ဆွေမျိုးအပေါင်းတို့သည် ပူပန်ကုန်လျက် သောကဖြင့် မိန်းမူးတွေဝေကုန်သည်ဖြစ်၍ နေကြရှာတော့မည်။ ထိုအကျွန်ုပ်တို့၏ ဆွေမျိုးအပေါင်းတို့၏ ပူပင်သောကကို ဖြေဖျောက်စိမ့်သော ငှာ နေရပ်ဌာနသို့ ပြန်လိုပါကုန်၏။ အရှင်မင်းကြီးသည် အခွင့်ပေးတော်မူပါလော့” ဟု ရွှေဟသင်္ခမင်းသည် မင်းအားဆို၏။ (သုတေသီ) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ Then the Great Being in praise of the king said: “Thou hast dealt with us as a man deals with his dearest friend: Such was the kindness, Sir, thou didst to us poor birds extend. Yet a great void the circle of our kin has to deplore, And many a bird **is sorely grieved** to see our face no more. To drive away their sorrow thou, O king, hast set us free, So humbly taking leave we fly our friends once more to see.” (The Jataka: Vol. V & VI: Book XXI: p-185)

- လွှတ် စံစိုပ်ပါင်တရင်ကွာန်ဂုံတဲ တြာ်မွဲညာတ်လွှတ်တဲ ပရိုင်သို့တူ အိုတ်ကောန်သမ္ဘာချိုတ်ဂုံ တြာ်ဂုံ ဟိုကိုလွှတ်ရ။ လွှတ်မိင်တဲ ယဲပုမ့်စံင်တူရန်သကိုတ်တဲ ပဲ့ဌာန်ဂုံဟောင် ဒဗိုတ်ထောံကွဲ ကံတူဒလောင်ဖျုန်တံဂုံတဲ ဇွဲမုဲဝိဝိင် ထောံကွဲဂိုက်ယာတ်တဲ ဒြပ်ဆူဒလူ စံအာသို့ရ။ (၅၅၀။ ၉-၂၂။ ပ-၆၃။ အစောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ထိုအခါ ထိုယုတ်မာသောယောကျာ်း၏အိမ်ကို မိုမ်းကြိုးသည်ကျ၍ မယားကို၎င်း သားငယ်နှစ်ယောက်တို့ကို၎င်း အိမ်နှင့်သာလျှင် တကွလောင်၏။ ခေါင်အုပ်ဝါး၏ ဖွဲရာတိုင်မျှသည် ကြွင်း၏။ ထိုအခါ ထိုယောကျာ်းအား ရွာတံခါး၌လျှင် တယောက်သောယောကျာ်းသည်မြင်၍ ထိုအကြောင်းကိုကြား၏။ ထိုယောကျာ်းသည် သားမယားတို့ကို စွဲ၍ဖြစ်သော စိုးရိမ်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ထိုအရပ်၌လျှင် အမဲနှင့်တကွသော ထမ်းပိုးကို၎င်း လေးကို၎င်း စွန့်ခဲ့၍ ပုဆိုးကိုပစ်၍ ကိုယ်ချည်းစည်း မောင်းတို့ကိုမြှောက်၍ ငိုကြွေးလျက်သွားလေ၍ အိမ်သို့ဝင်၏။ (၅၅၀။ ၃-၂၇၄/၂၇၅။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ At that moment a thunderbolt fell upon the house of this wicked man, and burnt up his wife and two children with the house: nothing was left but the roof and the bamboo uprights. A man met him at the entering in of the village, and told him of it. Sorrow for his wife and children overcame him: down on the spot he dropped his pole with the game, and his bow, threw off his garments, and naked he went homewards, wailing with hands outstretched. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: 141/142)

- အဇာတသတြာ်ဂုံ ဂစိုတ်မဂ်တဲ မိအဇာတသတြာ် ဂူကျာ်ကောသလဒေဝီဂုံ စံင်တူဇွဲမုဲဒိုင်ကံ တွသို့ မချိုတ်အာဂုံတဲ ကွဲဒ်ယဲ ချိုတ်အာပွန်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၂၈။ ၃-၇။ အစောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ အဇာတသတ်မင်းသည်ကား ခမည်းတော်ကို သတ်သည်ရှိသော် ဝေဒေဟီမိဖုယားသည်လည်း သောကနိပိဇနိသည့်ဖြစ်၍ သေလွန်၏။ (၅၅၀။ ၃-၅၁။ ညောင်ကန်။) (တင်သမ္ဘိ။ ဝေါဟာရမန် ‘တူမုဲ’ ဒုဝံဂုံ နကိုဝေါဟာရဗ္ဗာ ပို့ပုပ်ဟံဂုံရ။ ဝေါဟာရဗ္ဗာ

‘သောကနိပိတကံသည်’ ၎် ကြွဲစွာအဘာသာမန်မူး “လို့သောကရာန်သကိုတ်” မဒ်ရ။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ When Ajatasattu murdered the king his father, the lady Kosala died **in grief**. (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-275)

- “ကောန်စိင်အဲချိုတ်အာတဲ မလောတ်သွိုက်ဒိုင်ဂံ ကောန်စိင်သျိုက်အဲဂံ ညင်ရဲတွင်မဲလဲလူတ် ညးမတဇေက်ကွဲကိုသွံတဲတဲ ရဲညးမထောံကွဲ ပဲ့ဗတီဂမ္တဲကိုသွံ။ ကောန်အဲမသွိုက်ချိုတ်ဒိုင် ရောင်သွံကောန်။” နလှောင်ဂလာန်မရဲပွဲ ဆဏ္ဍသိမယံဒွာန်ဗွဲမဲဒိုင်ကိုကောန်စိင်ဂံ(ရ)။ (၅၅၀။ ၉-၄၁၀။ ဒု-၅၁၂။ အစွောံ။) ဗတ်ဗွာ/ “ငါ၏သားဆင်ငယ်သည် လဲလျက်အိပ်နေ ၏။ ငါ၏ချစ်သားဖြစ်သော ဤဆင်ငယ်သည် မာလာန္တယ်၏အညွန့်န့ကို လက်သည်းဖြင့်ဖြတ် ၍ ပူသောသဲပြင်၌ ပစ်ချသကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်တကား။ ငါ၏သားသည် လဲလျက်သေလေ ပြီတကား။” ဤစကားကိုဆို၍ ထိုရသေ့သည် ငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက်လျှင် ထိုဆင်ငယ်၌ မိန်းမူးတွေဝေလျက်နေ၏။ (သုတေသီ) (ပဲ့မူအေဂံလိက်တုန် စကာလဝ်ဝေါဟာရ to lament မဒ်အိပေါယ် ‘ယံဒွာန်’ ရ။)

- နွဲပဲ့ကာလမဲ့တဲ ဗမူးမသုန်ကွဲ လေပ်ကွတ်ဗိုတ်ပိ စိပ်ဩင်ကွတ်တဲ ပဲ့သာသနာကျိန် တိတ်ပ ခမီတဲ ပိဋကတ်ပိ ကတ်ကေတ်အယံမာတ် မဗွဲမဲတဲမဲနာနဂ်ဒ်တဲ “ကျိလေဝ် လေပ်ပိ ငုကတ်ပိကိုရ။ ပိုညးမသုန်ကွဲလေဝ် လေပ်ပိဋကတ်ပိကိုရ။ ပွပက္ကတိမတီစွတ်ဂံ စွောန်ထွေးတ ရ။ ဗွဲမစွတ်ကောံကျိန် မူတေင်မနွဲရော။ ကျိကိုလေဝ် ကောံပို မူတေင်မနွဲရော” ရဲပွဲဂး တဲ ပွမအာသီကျိန် ဟံဂံအာရ။ မစေ်စးတဂ်ဒ်တဲ ဂဇောင်တရ။ (၅၅၀။ ၉-၂၄၅။ ပ-၆၉၅/၆၉၆။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗွာ/ ထိုအခါ ဗေဒင်သုံးပုံတို့ကို ကမ်းတဘက်သို့ရောက်ကုန် သော ငါးရာကုန်သောပုဏ္ဏားတို့သည် သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုကုန်၍ ပိဋကတ်သုံးပုံတို့ ကို သင်ကုန်၍ မာနမာန်ဖြင့်ယစ်ကုန်၍ “မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ပိဋကတ်သုံးပုံကို တတ်ကုန်၏။ ငါတို့သည်လည်း ပိဋကတ်သုံးပုံကို တတ်ကုန်၏။ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော် ထို မြတ်စွာဘုရားသည် ငါတို့နှင့် အဘယ်မှာထူးခြားခြင်းရှိအံ့နည်း” ဟု ဘုရားအား စားခြင်း ကို မပြုကုန်။ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်၍ သွားကုန်၏။ (၅၅၀။ ဒု-၂၅၁။ ညောင်ကန်။) ပဲ့ မူအေဂံလိက်/ At that time, it is said, five hundred brahmins who had mastered the three Vedas, having embraced salvation, studied the Three Pitakas. These learnt, they became **intoxicated with pride**, thinking to themselves – “The Supreme Buddha knows just the Three Pitakas, and we know them too. So what is the difference between us?” They discontinued their waiting upon the Buddha, and went about with an equal following of their own. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-180)

- “ယွံသိုင်မပြု၊ ပဲ့ကာလကိလေသ မက္ခိန်ကိုသတ္တိဂံ ခပ်ရာဂကို ခပ်ဒေါသကို ခပ်မောဟကို ခပ်မာနမဗွဲမဲကို ခပ်ပန်သင်ပွဲ ပဲ့လိုက်ပွဲ ညေဇော်ကိုဒြဟတ်လောန်။ စိုန်ပညာမကလိဂံ န သမာဓိညာန်ကိုလေဝ် ပွင်ကွဲညေဟံမာန်ဟောင်ရ မရတ်” ဣသိဂး။ (၅၅၀။ ၉-၄၃၁။ ဒု-၆၀၆။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗွာ/ ထိုအခါ ဟရိတစရသေ့သည် မင်းအား ကိလေသာ၏အစွမ်း

ကို ပြလို၍ - “မြတ်သောမင်းကြီး၊ လောက၌ အကြင်ရာဂအစရှိသော လေးပါးကုန်သော တရားတို့၌ ပညာသည် တည်ရာကိုမရ။ ရာဂလည်းကောင်း ဒေါသလည်းကောင်း ယစ်ခြင်းလည်းကောင်း မောဟလည်းကောင်း ဤသို့လေးပါးကုန်သော ဤတရားတို့သည် အလွန်အားကြီးကုန်၏။ ပြင်းထန်ကုန်၏။” (၅၅၀။ တ-၅၁၄။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ Then Harita pointed out to him the power of sin and spoke the fourth stanza: “There are four passions in this world, great king, That in their power are over-mastering: Lust, hate, **excess** and ignorance their name; Knowledge can here no certain footing claim.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book IX: p-297)

- “ယုံဒေဗြမ္မံညာန်၊ ဟိုတ်နူလောဘ ပဲ့တဏှာမလောန် မဟုံတိဗ္ဗတ်တွါ ဟိုတ်ဒန်မဇ္ဈမ္ဘေဇိလောဘာမလောန်ဂ် အဲမဒ်ယဲပုဂ္ဂိုလ်ရာန်သကိုတ် ဟိုတ်အဲမဒးဟုတ်အာ နူဂ္ဂကျာ်အသိတာဘူ တလဂကူရုပ် ညင်အဲမဟုတ်အာနူမိတ်မတုပ်ကိုစိုတ် နူဒတဲမြမော် ဖြသတ်မွဲမနွံလောဘ ညင်အဲဒးဟုတ်အာကိုရ” ဂလာန်သင်္ဂ ဗြဟ္မဒတ္တကုမ္မာဂတေဝယံတဲ -။ (၅၅၀။ ၉-၂၃၄။ ပ-၆၆၅။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗျာ/ ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းသားသည် ထိုအသိတာဘူမင်းသမီး သွားသောကာလ၌ ငိုကြွေးလျက်၊ “ငါသည် အသိတာဘူမင်းသမီးမှ ယုတ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ထိုထိုအာရုံ၌ အလိုရှိတတ်သော အဆုံးမရှိသော တဏှာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ထိုထိုအာရုံ၌ လိုချင်မက်မောတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် အလွန်လောဘကြီးခြင်းကြောင့်၎င်း ပုရိသမာန်ကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်သော အလွန်လောဘဖြင့် ယစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း အကျိုးစီးပွားမှယုတ်၏။” (၅၅၀။ ဒု-၃၁၂။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ And when she had gone, he uttered the second stanza, lamenting - “Greed that knows no stay, Lust, the senses all confusing, Steals our good away, Even as now my wife I’m losing.” And having made his moan in this stanza, he dwelt alone in the forest, ---. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-160)

- “ယုံမွောံ၊ ကောန်မွောံဇ္ဈမ္ဘေဇိ ပဲ့ဗိုတ်ပိဂ်တဲ မတွေဟ်လက်အဲတဲ ကလော်မရပ်ဂ် ပုင်ဋူးအဲဝံဂ် ကိုကောန်မွောံစရ။ ကောန်မွောံမဏ္ဍဗျ ဝံပုင်ဋူးအဲဂ်တဲ ယဲကလော်အိုသိုဂ် ကြက်ဗူးအာအိုတ်ရ” ဗောဓိသတ်(ဣသိ)ဂး။ (၅၅၀။ ၉-၄၉၇။ ၇-၃၇၀။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗျာဂ် “သင်၏သားသည်ကား ဗေဒင်အတတ်တည်းဟူသော မာန်ယစ်ခြင်းဖြင့် ယစ်သည်ဖြစ်၍” သင်္ဂဝံမဂးလဝ်ရ။ (၅၅၀။ စတု-၃၉၆။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “Thy son, through fancied knowledge, **drunk with pride**, Knows not the meaning of the Vedas three.” -----. “Well, I will give you the elixir of immortal life, to make the goblins depart”; and he recited this stanza: “This fragment of my leavings take with thee, Let the poor fool Mandavya eat a piece: Thy son shall be made whole, restored to thee, And so the goblins shall their prey release.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book XV: p-241)

- “ယုံသိုင်မပြ၊ ပဲ့အရီမသုန်မပ္ပံရပွါရီ ဗြုတ်မပတုစရဲရုပ်တံဂ်ကို ပဲ့အရီပိုန်ဟာန်သွေဟ်သွဟ် ကိုန်ဥင်ကျိုင်ဗွာင်တံဂ်ကို ကာလမဇ္ဈမ္ဘေဇိတ် ပဲ့ပိုန်ဟာန်သွေဟ်သွဟ်ဂ် သင်္ဂဝံမရုတ်မဗစာရ

ဏာညိ။ ---” (၅၅၀။ ၆-၄၉၈။ ၇-၃၉၀။ အစွောံ။) (တွမ္မာ = ယစ်မူးသည် = to be intoxicated)

- ပဲ့ကာလက် ကောန်ဗောဓိသတ်ကံ ကလိဂုံပိုန်ဒွဲမဂ်တဲ တက်ကွာဇော်မွဲတဲ တွီဗွိုင်ကေတ်မှာ ဇန်ဂမ္ဘိုင်တဲ ဂွန်ဒိုင်တဲသုင်သုရာ သွက်မစအမဲကဖျုန်ကို သွက်သွာပဝေင်တံဂ်ကို သွက်သွာ လော်တံဂ်ကို လွီကသပ်ကိုတဲ တွမ္မာဲတ်ကိုဗြဲ တွမ္မာဲတ်ကိုသုရာ တွမ္မာဲတ်ကိုဖျုန် ဇေဇိ ကရိုက် ကိုကေတ်ဇုတ်မးတံဂ် ရပ်စပ်ဟံတီဗွတ်ဗွတ်တဲ လွာ်ဇိက်ဗွီက်ဇေဗွတ်ပွပ်ဂ် ဟဲ့သက်ကံ တဲ ဩပ်ပန်ဇော်ကိုတံဂ် ဟံဂတပ်လအ် အိုတ်အာတဲ ဒိုက်ဒိန်ကွင်ကျောန်အာရ။ ဒးသပိုင် ယာတ်ခမ္မက် ကြိုင်တရ။ (၅၅၀။ ၆-၂၉၁။ ၃-၉၈။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗွာ/ ထိုဘုရားလောင်း ဧါသားသည် ခရီးကိုပိတ်၍ မဏ္ဍပ်ကိုဆောက်လုပ်စေ၍ လူအပေါင်းခြံရံလျက်နေ၍ သေ သောက်အံ့သောငှာ အားထုတ်၏။ ထိုသူဌေးသည် ကျွမ်းထိုးခြင်း ပြေးခြင်း ကခြင်း သီခြင်း အစရှိသည်တို့ကို ပြုကုန်သောသူတို့အား တထောင်တထောင်သော ဥစ္စာကိုပေးလျက် မိန်း မကြူးခြင်း သုရာကြူးခြင်း အမဲဇားကြူးခြင်း အစရှိသောအဖြစ်သို့ရောက်၍ အဘယ်အရပ် ၌ သီသနည်း၊ အဘယ်အရပ်၌ ကသနည်း၊ အဘယ်အရပ်၌ တီးမှုတ်သနည်းဟု ပွဲသဘင် ဖြင့် အလိုရှိလျက် မေ့လျော့သည်ဖြစ်၍ လှည့်လည်လတ်သော် မကြာမြင့်မီလျှင် ကဋေလေး ဆယ်သောဥစ္စာ အတွင်းအပအသုံးအဆောင် အစရှိသည်တို့ကို ဖျက်ဆီး၍ ဆင်းရဲသော အ ထီးကျန်သောသူဖြစ်၍ ပုဆိုးနွမ်းကိုဝတ်လျက် သွားရ၏။ (၅၅၀။ ၃-၅၅၃။ ညောင်ကန်။) ပဲ့ မူအေင်္ဂလိက်/ His son proceeded to make a pavilion across the road, and sat down with many friends round him, to drink. He paid a thousand pieces to runners and tumblers, singers and dancers, and passed his time in drinking, gluttony, and debauchery; he wandered about, asking only for song, music, and dancing, devoted to his boon-companions, **sunk in sloth**. So in a short time he squandered all his treasure of four hundred millions, all his property, goods, and furniture, and got so poor and miserable that he had to go about clad in rags. (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-294) (**sloth**: laziness; idleness. နေးကွေးခြင်း၊ ဖင့်လေးခြင်း၊ ပျင်းရိ ခြင်း။/ ရှေ့ဆောင်အဘိဓါန်။ ဦးလွင်ဦး။)

- “ယွံသိုင်ဇော်၊ တွအဲမတွမ္မာဲတ် ပဲ့ကာမဂုန်မသုန်ပြကာတဲ တသိုက်ကာယစိုတ်ဟုံမွဲရောင်။ ဟိုတ်နူပွတ်လောကဓဝ်ဒစံပြကာဂ် အေင်ဒုင်ဟုံမာန်တဲ မဒးစံင်တူရောင်။ ---” (၅၅၀။ ၆-၃၅၅။ ၃-၃၀၀။ အစွောံ။) ဗတ်ဗွာ/ “ဇော်မင်း၊ သင်သည် ငါးပါးကုန်သော ကာမ ဂုဏ်တို့၌ ယစ်မူးသည်ဖြစ်၍ ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း စိတ်၏ချမ်းသာခြင်း မရှိသည်ဖြစ်၏။ လောကဓံရှစ်ပါးတည်းဟူသောမီးကြောင့် သည်းမခံနိုင်သဖြင့် စိုးရိမ်ပူပန်ရ၏။ ---” (သုတေသီ)

- “ယွံကောလု၊ ဩပဲ့ဌာန်မွဲ တွသိုသိုက်အဲဂ် ကျင်စိုပ်ရ၊ ပဲ့ဒေသဌာန်ဂ် မွဲတဲမွဲမွဲဂ် ပိုညးစါပဒ တရ။ ပွဲပွဲ ပသွာပွဲပိုညးစါရ အဲချပ်တဲ ပွဲသတ်တုတ်ဟ်သတ်တံဂ် ရဲစိုတ်တဲ အဲပြေင်ပကောံ

လင်ရ။ မြမောင်မပွဲအရှင်စလန် ဂန္ဓာမာလာ ချောင်ဒေဝဒါတံဂံ အဲချူဗဗိုဟ်ဇကုအဲတဲ တွသို့ သို့ကဲအဲကျင်စိုပ်တဲ ကိုဝံဗိုဒုင်ဗွဲမဲတဲ အဲချပ်တဲ အဲဒိုက်ဗြဗွဲမဲတဲရ။” (သင်ဝံဒွေဝင်ဗြ ဂးရ။) (၅၅၀။ ၆-၅၀၄။ ၈-၄၂။ အစွဲဝံ။) (တွဲမဲ = မိန်းမူးသည်)

- သိုင်သောတ္ထိသေဏဂံ ကိုကော်နင်ဂူကျင်သမ္ဘူလာဂံတဲ “ယံမေွံ၊ လုကလလအိဝံ အဲမဒး ဝိုတ်တဲ ဝိဝိင်ဗွဲမဲအာဂံ ဒုဟ်အဲဂံ အဲကလအိမေွံရ။ မေွံအေင်ဒင်ကိုအဲညိရ။ ပတွဲနူတဲ ဝံတဲ အဲဒိုက်လွဲကိုမေွံရ။ ---” (သင်ဝံသိုင်ဂး။) (၅၅၀။ ၆-၅၀၉။ ၈-၂၅၄။ အစွဲဝံ။) ဗတ်ဗွာ/ သောတ္ထိသေဏမင်းသည် မိဖုရားသမ္ဘူလာကို ခေါ်စေ၍ “ရှင်မ၊ ဤမျှကြာသော ကာလတိုင်အောင် ငါသည်မေ့လျော့သဖြင့် တွေဝေယစ်မူးသွားသည်ကို ထိုငါ၏အပြစ်အတွက် ငါကန်တော့ပါ၏။ ရှင်မ၊ သည်းခံပါလော့။ ယနေ့မှစ၍ အခွင့်အာဏာကို သင့်အား ဆောင် နှင်းပါ၏။” (သုတေသီ)

- “ယံသိုင်မပြ၊ ပုဂံဟံမဲ့ကိုဟိုတ်မဲ မှ်ဗျဟ်ဒိုင်ဝေသတိကမ္မဋ္ဌာန်တဲဂံ ဝေန်ဗွာန်ဝံအာစိုပ်တဲဂံ ဟံဒးပကာဂစိုတ်ပွန်ရ။ ပုဂံဟိုတ်မဲဒိုင် ဟံဗျဟ်ဝေသတိကမ္မဋ္ဌာန်တဲ ဒးချိုတ်မံင်ဂြိုင်ဝါဏီ ရ။ စိုန်ဂြိုင်တဲဂံကိုလေဝ် ဒ်ဒိုင်မိုဟ်ဂမ္မိတ်ကိုရ မရှာဇ်။ နူမဗွဲမဲပန်သင် မပွဲမဗွဲမဲတဲ ကိုဇာတ်၊ မဗွဲမဲတဲကိုဂကု၊ မဗွဲမဲတဲဟိုတ်နူမဟံဝံယဲ၊ မဗွဲမဲတဲဒ်ဒိုတ်ဗွာ၊ ဟိုတ်မ ဗွဲမဲတဲပန်သင်တဲ ဝေပမာဒ ဒ်ဒ်မဟိုတ်မဲတဲ မဒးဒ်ရမရှာဇ်။ ဩသိုင်မဲ့ ဟိုတ်မဲတဲတဲ ဟံသွတ်ကိုချင်ကွာန်ရးနီဂိုတဲ ချင်ကွာန်ရးနီဂိုတံဂံ ကတ်ကတာန်ပြးဇးအာအိုတ်ရ။” (၅၅၀။ ၆-၅၂၀။ ၈-၂၅၉။ အစွဲဝံ။) ပွဲမူဗွာ/ “မြတ်သောမင်းကြီး၊ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် သေ ခြင်းကင်းသောအမြိုက်နိဗ္ဗာန်၏ အကြောင်းတည်း။ မေ့မလျော့ခြင်းသည် အဖန်တလဲလဲသေ ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ မမေ့မလျော့ကုန်သောသူတို့သည် မသေသည်မည်ကုန်၏။ အ ကြင်သူတို့သည် မေ့မလျော့ကုန်၏။ ထိုမေ့မလျော့သောသူတို့သည် သေသည်နှင့်တူကုန်၏။ မြတ်သောမင်းကြီး၊ အနာကင်းသောမာန်၊ အရွယ်ကောင်းသောမာန်၊ အသက်ရှည်သောမာန် ယစ်ခြင်းကြောင့် မေ့မလျော့ခြင်းသည် ဖြစ်ရာ၏။ မေ့မလျော့ခြင်းကြောင့် အမျိုး၊ ဥစ္စာ၊ အ သက်ကုန်ခြင်းသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဥစ္စာအခြံအရံကုန်ခြင်းကြောင့် အပြစ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဘရတအမည်တော်ရှိသောမင်းမြတ်၊ ထို့ကြောင့် မမေ့မလျော့လင့်။” (၅၅၀။ ၈တု-၇၆၀။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “--- and therefore a king ought to be exceedingly careful,” and so saying, to inculcate a moral lesson, he repeated these stanzas: “Zeal is the way to Nirvana, but sloth leads to death, it is said; While vigilant souls never die, the careless are even as dead. From pride as its root cometh sloth: from sloth cometh loss and decay: Decay is the parent of sin. All sloth, O great king, put away.” (The Jataka: Vol. V & VI: Book XVI: p-54/55)

- ဒးတမတ်တဲဒိပ်အဆေဝ်သွင်ဂံတဲ ဣသိသိဂံ လိုင်အာဗွတ်ပိသွာ်ဟေင်ရ။ ---။ ဣသိဂံ လကိုတ်ဋုဟ်တဲ ဝုတ်ဒိုဟ်အဿမာပိုတ်ဂံ တွဲဆုတမင်ဆုတိုန်ပေင်ဒိုင်တဲ သကိုပ်ဂြိုပ်မဂ္ဂုအာ

ဂ် လူသိညာတ်တဲ့၊ --- “ယုံနဲ့ပိုလူသိ၊ သိုင်အိန်ဖအောင်စကာအဲ ကိုရော်တွဲမဲဲကော့စိုတ် တွဲအဲတဲ့ ကိုဖလိုင်ကော့တွဲအဲညိဂးတဲ့ စကာအဲတဲ့ အဲဟံဂံင်ရော်စးစိုတ်သိုင်အိန်တဲ့ အဲမဒးရော်ဖ လိုင်ကော့တွဲအဲရောင်အဲ။” (ဒေဝတ်ဖြဲဂးကိုလူသိရ။) (၅၅၀။ ၆-၅၂၃။ ၈-၃၄၆/၃၄၇/၃၄၈။ အစော့။) ပဲ့မူဗွာ/ (နတ်သမီး၏ လက်အထိအတွေ့ကို ထိတွေ့သည်ရှိသော် လူသိသိင်္ဂီရသေ့ သည် သုံးနှစ်တိုင်အောင် အိပ်ပျော်သွားလေ၏။) လူသိသိင်္ဂီရသေ့သည် သုံးနှစ်တိုင်မှ မိန်း မောတွေ့ဝေခြင်း ပြေသည်ဖြစ်၍ နီး၍ မီးတင်းကုပ်ကိုခြံရံ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှတည်ကုန်သော စိမ်းညိုသောအရွက်ရှိကုန်သော သစ်ပင်တို့ကို မြင်လေ၏။ (၅၅၀။ ပဉ္စ-၉၁။ ညောင်ကန်။) (တွဲမဲဲကော့စိုတ် = မိန်းမောတွေ့ဝေစေသည်)

((((((((((((((((((((())))))))))))))))))

တွန်တွေ့

ဝေါဟာရ ‘တွန်တွေ့’ ဝံ ပဲ့အဘိဓာန်မန်အေဂံလိက်အ္စာဟာလီဒေဂ် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် (v) to mix together as people of different sorts, to be crowded, confused, troubled ရ။ ပဲ့အဘိ ဓာန်မန်ဗွာ “ကျောင်းသုံးမွန်မြန်မာအဘိဓာန်” အ္စာထောန်သိန်ဂ်တုန် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် ‘ရော ထွေးသည်’ ‘ရှုပ်ထွေးစွာ’ ဗွဲဒဒ်ပိုဒ်ကြိယာမဲ့ သိုဒဒ်ပိုဒ်ကြိယာဝိသေသနမဲ့ရ။

ဝေါဟာရ ‘တွန်တွေ့’ ဝံ ဒ်ပိုဒ်ကြိယာမဲ့ရ။ ဝံမဲ့လအာအဓိပ္ပါယ် ‘ဂြိုင်ဂြိုင်’ ‘ပင်ကူတ်’ ‘ပင်သ္မိ’ ‘နှဲရ်’ ‘ထဲန်’ ရ။ နဝေါဟာရဘာသာဗွာ ‘များပြား’ ‘ပြည့်နှက်’ ‘ရောနှော’ ‘ရောပြမ်း’ ‘ရော ထွေး’ ‘ရောယှက်’ မူးဝံတအ်ဂ် ဂပ်ဂပ်ပွောအ်စတ်အဓိပ္ပါယ်ရ။ ဗွဲဘာသာအေဂံလိက် to be many/ plenty, to be great in quantity, to be crowded, to mix together (as people of different sorts) မန်ရ။ ဝါကျဥပမာဂမ္တိုင်ဗွဲသွပ်ဝံတအ်ဂ် လူတ်ရံင်ဇိပ်ဂြိုင်ဇိပ်တဲ့ ညးမဗ်လူတ် တအ်ညးဂမ္တိုင် အဓိပ္ပါယ်သိုဒဒ်ဝါမဂ်ရပ်စပ်စကာ ဝေါဟာရ ‘တွန်တွေ့’ ဏအ်ဂ် ကြက်ဝံတူးစိုတ် ရောင်။

- “ယုံတြဗမူး၊ တြဗမူးတုန်လေဝ် မတုတ်တရသတ်ဂမ္တိုင်မဂျိုင်လမျိုကို နတသိုက်တြဝံတန် ခွံင်တဲ့ ညိုင်ရပူဂိုဏ်းညးရုပ်ကော့ပိုန်ဒြပ်တဲ့ နုဋ္ဌာန်မတွန်တွေ့တကော့မိုဟ်ဂ် ထောံလဝ်တဲ့ ပဲ့ ဂြိပ်ဇော်မဟံမဲ့ကုဒ်ဂ် ပဲ့ဇရောင်တံဆုဝံ ညိုင်တမ္တင်ကမ္မာန်ကိုဝံခွံင်တဲ့ မူရ်ကသပ်မဲ့မချပ်တ် ရော။” (၅၅၀။ ၆-၂၂၀။ ပ-၆၁၉။ အစော့။) ပဲ့မူဗွာ/ “ပုဏ္ဏား၊ သင်သည် ချမ်းသာစွာ အသက်ရှည်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၏။ ထိုသင်သည် ပြည့်သောလူရှိရာအရပ်မှ ရေမရှိ သော တောအရပ်သို့လာ၍ သစ်ပင်ရင်း၌ တယောက်အထီးတည်း အထီးကျန်သောသူကဲ့ သို့နေလျက် အဘယ်ကိုကြံဘိသနည်း။” (၅၅၀။ ဒု-၂၆၁။ ညောင်ကန်။) (ဋ္ဌာန်မတွန်တွေ့